

## Čís. 10764.

Obchodvedoucí není po zákonu oprávněn přijímati s účinkem pro principála výpověď z obchodních místností.

K platnosti výpovědi z nájmu se sice nevyžaduje, by byla osobou, jíž platí, přijata, výpověď však působí proti druhé straně jen, stala-li se k ní nebo k jejímu zmocněnci.

(Rozh. ze dne 8. května 1931, R I 324/31.)

Žalobkyně dala mimosoudní výpověď z prodejny žalovaného tím způsobem, že v prodejně ústně prohlásila obchodvedoucímu, že dává žalovanému mimosoudní výpověď. Na základě této mimosoudní výpovědi podala žalobkyně na žalovaného žalobu o vyklizení prodejny. Žalovaný, když mu byla doručena tato žaloba, podal námitky proti mimosoudní výpovědi, jež procesní soud první stolice odmítl. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, o námitkách jako včas podaných dále jednal a ve věci rozhodl. Důvody: Žalobkyně podala na žalovaného žalobu o vyklizení prodejny, kterou má žalovaný pronajatu v jejím domě, tvrdíc, že žalovanému dala 21. března 1930 výpověď s vyzváním, by pronajaté místnosti byly vyklizeny 1. dubna 1930, že výpověď byla přijata a námitky nebyly proti ní podány. Tato žaloba doručena byla žalovanému podle zpátečního lístku 23. dubna 1930. Obdržev žalobu, podal žalovaný k soudu námitky proti výpovědi v žalobě uvedené — ač ji popřel — z opatrnosti, a námitky ty došly na soud 26. dubna 1930, tedy třetí den. První soud zjistil bezvadně, že žalobkyně 21. března 1930 v prodejně žalovaného prohlásila, že dává žalovanému mimosoudní osmidenň výpověď, by se do 1. dubna 1930 vystěhoval. Soud to sice výslovně nezjišťuje, je však patrné z celé souvislosti dalších úvah, že má i za zjištěno, že se prohlášení to stalo k obchodvedoucímu Aloisu L-ovi. První soud zjistil sice dále, že obchodvedoucímu L-ovi bylo zakázáno zastupovati žalovaného ve věcech nájemních a že také byla zrušena v poštovní plné moci stať o oprávnění k samostatnému jednání ve věcech nájemních, poněvadž však ve smlouvě služební není prý řeči o mimosoudní výpovědi a nájemních věcech, nelze prý takovéto vnitřní obmezení plné moci proti žalobě (výpovědi) namítati. Uvažuje o povaze služebního poměru Aloisa L-a k žalovanému a o rozahu plné moci podle § 47 obch. zák., má první soudce za to, že výpověď daná obchodnímu zmocněnci jest účinná i pro žalovaného a, poněvadž obchodvedoucí výpověď neodmítl, mohla prý žalobkyně právem předpokládati, že výpověď byla přijata, pokud se týče, že námitky, any nebyly podány do tří dnů od 21. března 1930, jsou opožděné, a musily proto býti odmítnuty. Stížnost vytýká především, že mělo ve věci býti rozhodnuto rozsudkem, nikoli usnesením, to však neprávem. V této věci, ač již byla podána žaloba o vyklizení, zahájil první soud nový spor o námitkách. § 572 c. ř. s., ustanovuje sice, že v rozsudku má býti vyřčeno, zda se

uznává výpověď za účinnou, to však předpokládá věcné projednání námitek a rozhodnutí o nich. Uzná-li však soud, že námitky jsou opožděné, třebaže musil prováděti o tom důkazy a činiti skutková zjištění, má je podle § 571 c. ř. s. odmítnouti — bez jednání. Ustanovení to jest kategorické a platí pro vyřízení námitek v každém období řízení. Jest tudíž forma rozhodnutí, jež věcně o námitkách nerozhodovalo, správná.

Otázka, zda mimosoudní výpověď měla zákonné náležitosti, a vývody stížnosti této otázky se týkající mohou zůstat nepovšimnuté, neboť i nevhodné, pokud se týče zákonným požadavkům nevyhovující výpovědi jest čeliti jen námitkami. Jsou-li námitky opožděné, nemohlo by se přihlídati ani k námitce, že nelze prohlášení žalobkyně pokládati za platnou výpověď. V tomto období sporu jest rozhodná jediné otázka, zda byly námitky podány včas. Nemůže býti o tom pochybnosti, že Alois L. jest k žalovanému v poměru obchodního zmocněnce po rozumu čl. 47 obch. zák. Rozsah plné moci takového zmocněnce stanoven jest v tomto zákonném ustanovení a obmezení tohoto rozsahu nemůže býti třetím osobám namítáno, nebylo-li jim oznámeno (čl. 55 obch. zák.).

Tato plná moc vztahuje se k oněm jednáním a právním účinkům, které provozování živnosti, v níž obchodní zmocněnec jest ustanoven, obyčejně s sebou přenáší. Pro jiná právní jednání vypočtená v druhém odstavci potřebuje zvláštní plnou moc. Nemůže býti o tom pochybnosti, že zmocněnec, jenž jest ustanoven k vedení prodejny, není mocí zákona (čl. 47 obch. zák.) zmocněn disponovati obchodními místnostmi jinak, než k provozování živnosti mu svěřené, a že nenáleží k jeho zákonnému zmocnění, prodejní místnosti, jež mu byly odevzdány, opustiti a do jiných se nastěhovati. To není jednání, které provozování živnosti obyčejně s sebou přináší, neboť změna obchodních místností, jak je i laiku známo, má vždy v zápětí možnost ztráty zákaznictva, a obchodníku vždy záleží na tom, by udržel své místnosti na témže místě, najmě, je-li polohou výhodné. Již tato úvaha musí vésti k názoru, že obchodvedoucí, pokud nemá prokuru, není zmocněn k žádnému právnímu jednání, jež by mělo za účel změnu prodejních místností. Z ustanovení čl. 47 obch. zák. nelze tudíž dovozovati, že jest obchodvedoucí také oprávněn přijímati s účinkem, zavazujícím principála, výpověď z obchodních místností. Naopak z druhého odstavce čl. 47 obch. zák. lze dovoditi opak. Při krátké, třídení, lhůtě pro podání námitek, jež by se při předpokladu oprávnění obchodvedoucího k přijetí výpovědi musila čítati ode dne, kdy mu byla dána, nezbývalo by mnohdy ani času, by byl zaměstnavatel uvědoměn. Obchodvedoucí byl by nucen po případě sám podati námitky. Toto oprávnění by mu musilo býti důsledně přiznáno, neboť, kdyby se mu přiznalo oprávnění, výpověď přijati a tak místnostmi disponovati, musilo by mu býti přiznáno i oprávnění učiniti výpověď bezúčinnou. To by však znamenalo vedení sporu, a k tomu podle druhého odstavce čl. 47 obch. zák. bez zvláštní plné moci není oprávněn. Je sice pravda, že mimosoudní výpovědi nemusí býti doručeny do vlastních rukou a že tudíž obdobně nemusí ani ústní výpověď dána býti přímo nájemníkovi, tu žalovanému, to však neznamená, že výpověď může býti

sdělena komukoli s účinkem sdělení přímého. Sdělení musilo by se státi osobě, jež je k přijetí takového prohlášení zmocněna. Jak již dovozeno, není tomu beze všeho tak u obchodvedoucího. V dalším dovodil rekursní soud, že jest tu obdobně použití i ustanovení §§ 101 a násl. c. ř. s.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

### D ů v o d y :

Rekursní soud rozřešil otázku, o níž tu jde, zda totiž obchodvedoucí Alois L. byl oprávněn platně přijmouti výpověď, kterou žalobkyně ohledně pronajatých místností žalované firmě prohlásila ústně jen jemu, správně a v podstatě správně své rozhodnutí také odůvodnil. Názor dovolací stížnosti, že správnost opačné, kladné odpovědi na otázku plyne z ustanovení služební smlouvy Aloise L-a, jest mylný. Dovolací stížnost neudává, které ustanovení smlouvy má při tom na mysli. Z celkového obsahu smlouvy plyne spíše opak. Služební smlouva neuděluje obchodvedoucímu výslovné právo, najatými místnostmi nějak vládnouti, nýbrž zavazuje ho, že se nebude snažiti získati místnosti žalovanou najaté pro sebe nebo pro někoho jiného, a prohlašuje, že obchodvedoucí není oprávněn jménem firmy něco vyjednávat, zejména že není oprávněn přijímati za žalovanou soudní neb daňové výměry, a že není zmocněn ji u úřadu zastupovati a jejím jménem jakékoli podání činiti. Z těchto ustanovení smlouvy plyne jasně jednak, že žalovaná firma klade značnou váhu na to, by si najaté místnosti zachovala pro sebe, jednak že, nedávajíc obchodvedoucímu právo, za ni cokoli vyjednávat nebo ji v důležitých věcech zastupovati, ho ani nezplnomocňuje nad meze čl. 47 obch. zák. a proto ani k přijímání nebo dokonce k vyřizování výpovědi z nájmu. Při takovém jeho právním postavení nelze obchodvedoucího míti za oprávněna, tím méně za povinna, by výpověď přijal i jen v tom smyslu a k tomu účelu, by ji oznámil žalované. Svěřila-li mu žalobkyně přes to tento úkol, jde na její vrub, opomenul-li splniti úkol, jež mu svěřila proti jeho povinnostem. Mylný je též názor dovolací stížnosti, že výpověď může býti dána kterékoliv osobě, jen když je tu možnost, že její projev bude dodán osobě, pro kterou byl zamýšlen, a že postačí, že osoba ta o jejím projevu zvěděla aneb zvědět mohla. Třebaže se k platnosti výpovědi nevyžaduje, by výpověď byla osobou, již platí, také přijata, zůstává výpověď přece právním jednáním, které může proti druhé osobě působiti jen, stalo-li se k ní nebo k jejímu zmocněnci. Mohouť s ní býti spojeny nejdůležitější právní a hospodářské následky pro vypovídaného a přičilo by se pojmu a nejprvotnějším základům právního řádu, kdyby mohlo býti na zdařbůh zůstaveno náhodě, zda a kým vypovídaný o tomto projevu snad zví. Bylo tudíž schváliti názor rekursního soudu již z těchto důvodů a netřeba se obírat také ještě otázkou, zda jej lze opřít s úspěchem i o předpis § 101 a násl. c. ř. s.

### Čís. 10765.

**Postupem pohledávek postupitele za třetí osobou k zajištění pohledávek postupníka za postupitelem zůstaly pohledávky postupníka za**